

Lær at forstå hvorfor vi skal deles om arbejdet

Børsen den 20 april 2017

I går var en særlig festdag for mange nationaløkonomer. For 200 år siden - 19. april 1817 - udkom David Ricardos "On the Principles of Political Economy and Taxation", hvor han introducerede teorien om komparative fordele.

Ricardo beskrev ikke blot en af de fundamentale mekanismer bag international arbejdsdeling, men var dermed også en af de første til at forstå konsekvenserne af de regeringsfejl, som stadig plager den moderne verden.

I en moderne udgave af Ricardos eksempel kan man forestille sig, at både Thailand og Danmark kan producere bukser og termostater. I Thailand tager det otte arbejdstimer at producere en sending termostater, mens det kun tager fire timer i Danmark. En sending bukser tager fire arbejdstimer i Thailand, men kun tre hos os.

Danmark er således bedst til alt, men ikke komparativt bedst. Ricardos indsigt var nemlig, at fordi thaierne skal opgive to sendinger bukser for hver termostat, de producerer, kan det bedst betale sig for dem at importere danske termostater.

Fordi vi omvendt kun opgiver fire tredjedele bukser pr. termostat, kan vi faktisk få mere ud af vores samlede ressourcer, hvis vi importerer bukser fra Thailand. Begge lande har derfor gavn af frihandel, selvom et af dem er tydeligt dygtigst.

Ricardos indsigt strider derfor mod mange menneskers umiddelbare intuition. Nobelprismodtageren Paul Samuelson vurderede således, at teorien om komparative fordele er en af de få indsigter i samfundsvidenskaberne, der er tydeligt sand, men på ingen måde indlysende for de fleste begavede mennesker.

Mange kommentatorer og politikere argumenterer for eksempel ofte, at nogle lande er så fattige, at de - som det formuleres - ikke har noget at handle med. Forstår man Ricardos indsigt, ved man, at påstanden er nonsens. Ethvert land, ligesom enhver region og ethvert menneske, har noget, det er bedre til end andet. Dermed har de altid en komparativ fordel, selvom de ofte ikke er bedst eller blot specielt gode til noget særligt - de har ingen absolutte fordele.

Medmindre der er andre tungtvejende grunde, er enhver politisk begrænsning af handel dermed altid skadelig, da begrænsningerne forhindrer den bedste udnyttelse af enkelt-individets, landes og hele klodens begrænsede ressourcer.

Ricardos studier først i 1800-tallet er blandt dem, der grundlagde de moderne samfundsvidenskaber. Der var tale om et videnskabeligt kvantespring, der tog årtier for andre at forstå omfanget af.

Som økonomen David Friedman engang formulerede det, er det at læse Principles som moderne forsker ligesom "et medlem af en Mount Everest-ekspedition, der når han ankommer til bjergets top, møder en bjergvandrers T-shirt og tennissko." Uden moderne hjælpemidler nåede Ricardo til

indsigter, der stadig er dybt relevante for moderne økonomi og den måde, vi forstår de mange måder, politisk styring kan fejle på.

Christian Bjørnskov